

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси

Проектът на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) е изготвен в изпълнение на разпоредбата на §13а от Заключителните разпоредби към ЗИД на ЗМДТ (обн., ДВ, бр. 101 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2014 г., бр. 95 от 2015 г. и бр. 97 от 2016 г.), съгласно която Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България следва да разработи методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, и да внесе в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и 67 от закона.

Във връзка с нарастващата необходимост от опазване на околната среда местните власти в държавите членки са предприели мерки за въвеждане на принципа „замърсителят плаща“ при определяне размера на таксата за битови отпадъци. Принципът представлява финансов стимул както за лицата – да намалят количеството на генерираните отпадъци, така и за общините – да оптимизират разходите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Също така принципът „замърсителят плаща“ е мярка за стимулиране на разделното събиране, рециклирането и компостирането на отпадъци.

Във връзка с това законопроектът е изготвен при съобразяване с основните принципи, установени в ЗМДТ, включително за разходоориентираност при определяне размера на таксата, като е включен и принципът „замърсителят плаща“, въведен в Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

По отношение на таксата за битови отпадъци с проекта на ЗИД на ЗМДТ на първо място се обособяват ясно услугите, за предоставянето на които общините събират таксата. Предвидено е таксата за битови отпадъци да се заплаща за три услуги, като извършването им от общината е основна предпоставка за дължимост на таксата. Трите услуги са, както следва:

1. Събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране.

2. Третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации.

3. Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Относимите за календарната година разходи на общината за извършване на дейности по предоставяне на услугите е предвидено да се включват в план-сметка за годината за всяка от услугите и по конкретни източници на финансиране. В законопроекта подробно са описани принципите и критериите при изготвяне на план-сметката за календарната година, като е обърнато внимание на определени разходи и на начина за тяхното включване или изключване при формиране на сумата, която подлежи на финансиране със средства от таксата за битови отпадъци.

Принципите на възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата и на по-голяма справедливост при определяне размера на таксата изискват разходите на общините за придобиване на активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от една календарна година, да бъдат включвани при съставяне на план-сметките не изцяло в годината на придобиване на актива, а пропорционално за периодите на неговото използване.

Законопроектът предвижда по-ясно дефиниране на разходите, които е допустимо да бъдат включени при определяне размера на таксата. Предложени са норми, които да гарантират, че финансираните за сметка на други източници разходи не участват при определяне размера на таксата за битови отпадъци. Установяването на по-ясни правила цели гарантиране на спазването на законовите принципи за възстановяване на разходите по предоставяне на услугите и за справедливо определяне на размера на таксата.

Предвидено е план-сметката да се изготвя по образец, определен с наредба на Министерския съвет. С унифицирането на формата, в която ще се представят необходимите разходи за предоставяне на услугите, се цели да се намалят случаите на включване на недопустими разходи при съставяне на документа, както и да се създаде предпоставка за събирането на данни за целите на анализ.

С цел прозрачност при определянето на разходите по план-сметката е предложен ред за провеждането на обществено обсъждане преди одобряването ѝ, както и публикуване на обобщените данни от нея на интернет страниците на общините и на Националното сдружение на общините в Република България – на годишна база.

Предвидените с проекта на закон изменения, касаещи изготвянето на план-сметката, целят осигуряване на прозрачност и публичност на включваните разходи, подпомагане на общините и унифициране до известна степен на подхода за съставянето ѝ.

Предвижда се размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят по съответния начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи, т.е. показателите, на базата на които се разпределят разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от одобрената план-сметка към задължените лица.

В законопроекта е предложена водеща основа за определяне размера на таксата за битови отпадъци да бъде количеството на битовите отпадъци, като е необходимо местните власти да предприемат адекватни мерки за реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща“. Установяването в закона на основите за разпределяне на разходите следва да улесни общинските съвети при осъществяване на техния избор в съответствие с принципите на ЗМДТ. Използването на основи, различни от количеството битови отпадъци, е предложено да бъде поставено под условие, предвид което останалите основи няма да са алтернатива на водещата основа и изборът им следва да бъде допълнително мотивиран.

Във връзка с това в законопроекта са предложени следните видове основи:

1. За услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота.

2. За услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

- брой ползватели на услугата в имота.

3. За услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищни образувания в общината:

- брой ползватели на услугата в имота;

- разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Съгласно законопроекта размерът на таксата за единица основа се определя за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката за съответната година.

Отново с цел прозрачност и информираност на задължените лица е предложено проектът на решение за приемане на конкретните основи и проектът на доклад на вносителя преди внасянето им за разглеждане на заседание на общинския съвет да се публикуват на интернет страницата на общината за обществено обсъждане. Също така се предвижда информацията и данните за одобрените план-сметки, отчетените разходи и отчетените количества събрани и третирани битови отпадъци за предходната година, както и приетите основи за определяне на таксата за битови отпадъци за текущата година да се публикуват ежегодно в срок до 15-и февруари на интернет страницата на общината във формат, определен с наредбата за изготвяне на план-сметката. Предвидено е Националното сдружение на общините в Република България ежегодно да оповестява обобщена информация, свързана с таксата за битови отпадъци, по общини, по области и на национално ниво.

Със законопроекта се предлага и прецизиране на някои текстове от ЗМДТ, произтичащо от промяната на чл. 66 и 67, както и промени с цел постигане на съответствие с други закони.

Предложените промени в ЗИД на ЗМДТ се предвижда да влязат в сила от 1 януари 2019 г. и целят справедливо определяне на таксата за битови отпадъци, реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща“, както и въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци, осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации

при определянето на разходите, формиращи таксата, и опазване на околната среда.

При прилагане на предложените изменения се очаква ефект за задължените лица, изразяващ се в изменение на размера на таксата за битови отпадъци. Ефектът не произтича директно от настоящите предложения, доколкото действащото в момента законодателство изисква прилагане на количеството на битовите отпадъци като база за разпределяне на разходите. Конкретният размер на изменението ще зависи от избраната от общинските съвети основа за разпределяне на разходите по предоставяне на услугите, във връзка с които се събира таксата за битови отпадъци, както и от начина на планиране, управление и разходване на средствата от план-сметката на общината.

Предложеният проект на акт няма да доведе до пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет. Приемането на законопроекта е свързано с допълнителни административни разходи за гражданите, бизнеса и общинската администрация, доколкото се предлага въвеждане на задължение за уведомяване на общината чрез подаване на декларация за броя на ползвателите на услугите в имотите. За намаляване на разходите и недопускане на прекомерно натоварване на задължените лица е предложено уведомяването да се извършва еднократно, както и при последваща промяна, като също така се предлага уведомяването чрез подаването на декларацията да може да се извършва и по електронен път.

Със законопроекта не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, поради което не се налага по акта да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)